

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/247920,Konferencja-naukowa-Od-retuszu-do-deepfake039a-Archiwa-audiowizualne-wobec-dezin.html>
01.10.2026, 09:56

Konferencja naukowa „Od retuszu do deepfake'a. Archiwa (audio)wizualne wobec dezinformacji” - Warszawa, 27 października 2026

[Archiwum IPN](#)

27.10.2026

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej zaprasza na konferencję naukową „Od retuszu do deepfake'a. Archiwa (audio)wizualne wobec dezinformacji” objętą honorowym patronatem Polskiego Komitetu ds. UNESCO.

Data konferencji: 27 października 2026 r. – Światowy Dzień Dziedzictwa Audiowizualnego UNESCO

Miejsce konferencji: Sala Odczytowa Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 66

Fotografie i filmy właściwie zawsze były modyfikowane. Czasem stosunkowo niewinnie, żeby poprawić wygląd portretowanej osoby lub estetykę kadru, a czasem po to, żeby świadomie oszukać widza. Z tych możliwości korzystała propaganda nie tylko reżimów totalitarnych. Znikający komisarze z fotografii publikowanych w stalinowskiej Rosji, aryjscy „nadludzie” oraz żydowskie i słowiańskie „typy rasowe” w nazistowskich Niemczech, a także obrazy powszechnego dostatku z amerykańskich magazynów ilustrowanych, to przykłady już dobrze rozpoznane i opisane. Falszowanie obrazów to jednak nie tylko historia, dziś, w epoce ekspansji sztucznej inteligencji, doświadczamy go codziennie tak powszechnie, że staje się wręcz niedostrzegalne. Często patrząc na zdjęcia i filmy wyświetlające się na ekranach naszych telefonów, po prostu nie wiemy, na co patrzymy. Dotyczy to nie tylko obrazów odnoszących się do współczesności, zafalszowaniu ulega także przeszłość.

Manipulacje obrazem fotograficznym i filmem przybierały różne formy, w rytm kolejnych przemian technologicznych, trudne technicznie w epoce mediów analogowych, stały się łatwo dostępne po rozpowszechnieniu aparatów cyfrowych i programów takich jak Photoshop. Dziś możliwe jest nie tylko zmodyfikowanie wytworzonych wcześniej fotografii, ale także wygenerowanie przy użyciu sztucznej inteligencji obrazów całkiem nowych, fikcyjnych, ale wyglądających realistycznie; także takich, które imitują zdjęcia archiwalne. Manipulacja nie ogranicza się zresztą do obrazu, polegać może także na inscenizowaniu scen specjalnie na potrzeby kamery, przygotowywaniu fałszywych podpisów, czy publikowaniu fotografii w zmieniającym ich sens kontekście. Rozpoznanie tych niebezpieczeństw wymaga ciągłego rozwoju kompetencji audiowizualnych.

W czasie tegorocznej konferencji chcielibyśmy zastanowić się, co archiwa fotograficzne i audiowizualne powinny zrobić, aby obronić integralność swoich zasobów i zabezpieczyć użytkowników przed wpływem manipulacji. Czy niebezpieczeństwo przeniknięcia fałszerstw do zasobu, którego wiarygodność potwierdzają swoim autorytetem, jest realne? Jakie mechanizmy trzeba wdrożyć w celu ich wykrywania i eliminowania? Czy archiwa mogą stać się gwarantami prawdy? W jaki sposób umożliwić publiczności łatwą weryfikację autentyczności obecnych w

obiegu publicznym zdjęć i filmów? Te zagadnienia wymagają od historyków analizy znanych z przeszłości przypadków fałszerstw, od teoretyków zdefiniowania mechanizmów manipulacji, a od instytucji znalezienia praktycznych mechanizmów odpowiedzi na zagrożenia. Chcielibyśmy, aby nasza konferencja była krokiem do realizacji tych celów.

PROGRAM KONFERENCJI:

- 09.00-09.30 - rejestracja uczestników
- 09.30-10.00 - rozpoczęcie konferencji
- Panel I - Autentyczność obrazu w epoce AI: nowe wyzwania dla archiwów fotograficznych i filmowych
Prowadzenie: Marzena Kruk (IPN)
 - 10.00-10.20 - Tomasz Stempowski (IPN), *Ołówek i AI: prawda i fałsz w archiwach fotograficznych i poza nimi*,
 - 10.20-10.40 - dr Elżbieta Wysocka (FINA), *Autentyczność i integralność materiałów audiowizualnych - strategie archiwów filmowych w dobie nowych zagrożeń*,
 - 10.40-11.00 - Adam Majchrzak (UG), *Ewolucja dezinformacji z użyciem obrazów - nowy wymiar zagrożeń*,
 - 11.00-11.20 - dyskusja,
 - 11.20-11.40 - przerwa kawowa..
- Panel II - Historia manipulacji obrazem: retusz, fotomontaż i nadpisywanie pamięci
Prowadzenie: Adam Hlebowicz (IPN)
 - 11.40-12.00 - Łukasz Karolewski (NAC), *Ile kłamstwa w kłamstwie? Retusz, fotomontaż i manipulacja kontekstem w przedwojennej fotografii prasowej na przykładzie „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”*,
 - 12.00-12.20 - dr Bartosz Kwieciński (UJ), *Palimpsesty pamięci. AI i nadpisywanie świadectw Holokaustu*,
 - 12.20-12.40 - David Sypniewski (Uniwersytet SWPS), *Poza kadrem: AI, archiwum i iluzja prawdy w projekcie „Koniec wojny”*,
 - 12.40-13.00 - dyskusja,
 - 13.00-13.45 - obiad,
- Panel III - Od rekonstrukcji do kreacji: generatywna AI w pracy z obrazem archiwalnym
Prowadzenie: dr Mariusz Żuławnik (IPN)
 - 13.45-14.05 - Katarzyna Mania (UAM), *Od retuszu do fałszu. Generatywna AI jako narzędzie manipulacji wizualnej*,
 - 14.05-14.25 - dr Marcin Wilkowski (UW), *Koloryzacja i „ożywianie” materiałów historycznych z wykorzystaniem AI - poziomy przetwarzania*,
 - 14.25-14.45 - Mariusz Zajac (ZajacFoto.com), *Drugie życie obrazu: jak współczesna AI odnawia, koloruje i rekonstruuje archiwalne filmy oraz fotografie*,
 - 14.45-15.05 - dyskusja,
 - 15.05 - zakończenie konferencji.

UWAGA! WYMAGANA REJESTRACJA!

Zgłoszenia prosimy nadsyłać na adres: radoslaw.morawski@ipn.gov.pl

Radosław Morawski
ul. Kłobucka 21, Budynek C pok. 47

02-699 Warszawa

tel. [+48 22 566 25 97](tel:+48225662597)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Archiwum IPN

Od retuszu do deepfake'a

ARCHIWA (AUDIO)WIZUALNE WOBEC DEZINFORMACJI

27.10.2026 r.
godz. 9.30

Sala Odczytowa Narodowego Instytutu
Kultury i Dziedzictwa Wsi
ul. Krakowskie Przedmieście 66,
Warszawa

Konferencja z okazji
Światowego Dnia
Dziedzictwa Audiowizualnego
UNESCO

Od retuszu do deepfake'a

ARCHIWA (AUDIO)WIZUALNE WOBEC DEZINFORMACJI

PROGRAM KONFERENCJI

09.00-09.30 Rejestracja uczestników.
09.30-10.00 Rozpoczęcie konferencji.

**Panel I – Autentyczność obrazu w epoce AI:
nowe wyzwania dla archiwów fotograficznych i filmowych**
Prowadzący: Marzena Kruk (IPN)

10.00-10.20 Tomasz Stempowski (IPN),
Ołówki i AI: prawda i fałsz w archiwach fotograficznych i poza nimi.
10.20-10.40 dr Elżbieta Wysocka (FINA),
*Autentyczność i integralność materiałów audiowizualnych – strategie archiwów
filmowych w dobie nowych zagrożeń.*
10.40-11.00 Adam Majchrzak (UG),
Ewolucja dezinformacji z użyciem obrazów – nowy wymiar zagrożeń.
11.00-11.20 Dyskusja.
11.20-11.40 Przerwa kawowa.

Panel II – Historia manipulacji obrazem: retusz, fotomontaż i nadpisywanie pamięci
Prowadzący: Adam Hlebowicz (IPN)

11.40-12.00 Łukasz Karolewski (NAC),
*Ile kłamstwa w kłamstwie? Retusz, fotomontaż i manipulacja kontekstem w przedwojennej
fotografii prasowej na przykładzie „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”.*
12.00-12.20 dr Bartosz Kwieciński (UJ),
Palimpsesty pamięci. AI i nadpisywanie świadectw Holokaustu.
12.20-12.40 David Sypniewski (Uniwersytet SWPS),
Poza kadrem: AI, archiwum i iluzja prawdy w projekcie „Koniec wojny”.
12.40-13.00 Dyskusja.
13.00-13.45 Obiad.

Panel III – Od rekonstrukcji do kreacji: generatywna AI w pracy z obrazem archiwalnym
Prowadzący: dr Mariusz Żółtowski (IPN)

13.45-14.05 Katarzyna Mania (UAM),
Od retuszu do fałszu. Generatywna AI jako narzędzie manipulacji wizualnej.
14.05-14.25 dr Marcin Wilkowski (UW),
Koloryzacja i „ożywianie” materiałów historycznych z wykorzystaniem AI – poziomy przetwarzania.
14.25-14.45 Mariusz Zajac (ZajacFoto.com),
Drugie życie obrazu: jak współczesna AI odnawia, koloruje i rekonstruuje archiwalne filmy oraz fotografie.
14.45-15.05 Dyskusja.
15.05 Zakończenie konferencji.

Konferencja objęta honorowym patronatem
Polskiego Komitetu ds. UNESCO
z okazji Światowego Dnia Dziedzictwa
Audiowizualnego UNESCO

unesco
Polski Komitet
do spraw UNESCO